

Bielsko-Biała, 16 marca 2015r.

PSII.431.4.29.2014

Egzemplarz nr 1

PROTOKÓŁ KONTROLI

1. Oznaczenie jednostki kontrolowanej, jej adres, regon

Ośrodek Pomocy Dziecku i Rodzinie – Dom Dziecka w Międzywiciu
ul. Malinowa 4, 43-430 Skoczów
Regon: 000677599
NIP: 548-15-38-743

2. Nazwa organu sprawującego nadzór nad jednostką kontrolowaną

Wojewoda Śląski

3. Imię i nazwisko kierownika jednostki kontrolowanej oraz okres, w którym pełni on swoją funkcję

Małgorzata Ratajczak - Dyrektor Ośrodka Pomocy Dziecku i Rodzinie – Domu Dziecka w Międzywiciu od 1 października 2012r.

4. Imię i nazwisko osoby udzielającej wyjaśnień lub składającej oświadczenia

Małgorzata Ratajczak - Dyrektor Ośrodka Pomocy Dziecku i Rodzinie – Domu Dziecka w Międzywiciu oraz inne osoby odpowiedzialne za powierzony im odcinek pracy.

5. Imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe kontrolujących, nazwa komórki kontroli oraz numer i data upoważnienia do kontroli

- Anna Lechowicz - starszy inspektor wojewódzki Oddziału ds. Nadzoru nad Placówkami Pomocy Społecznej i Pieczy Zastępczej Wydziału Polityki Społecznej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach – upoważnienie Nr PSII.0030.9.2015,
- Danuta Kotorowicz – inspektor wojewódzki Oddziału ds. Nadzoru nad Placówkami Pomocy Społecznej i Pieczy Zastępczej Wydziału Polityki Społecznej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach – upoważnienie Nr PSII.0030.10.2015

Upoważnienia do przeprowadzenia kontroli wydane w dniu 26 stycznia 2015r.

(Akta kontroli str. 9-10)

6. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych w jednostce kontrolowanej

Czynności kontrolne przeprowadzane były w dniach 10-13 lutego 2015r. oraz w dniu 25 lutego 2015r.

7. Określenie przedmiotowego zakresu kontroli i okresu objętego kontrolą

Kontrola doraźna w zakresie sprawdzenia wybranych aspektów funkcjonowania Placówki, ze szczególnym uwzględnieniem współpracy Dyrektora z kadrą pedagogiczną w działaniach podejmowanych dla dobra dziecka.

Okres objęty kontrolą: od 1 października 2012r. do ostatniego dnia czynności kontrolnych.

8. Informacje o wcześniej przeprowadzonych kontrolach

Kontrola kompleksowa w zakresie sprawdzenia wszystkich sfer organizacji i funkcjonowania całodobowej placówki opiekuńczo - wychowawczej, przeprowadzona w dniach 11 - 17 i 24 - 26 maja 2010r. oraz 1 - 2 czerwca 2010r.

W dniach 19 grudnia 2014r. oraz 28 stycznia 2015r. do Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach przy ul. Jagiellońskiej 25 w Katowicach, wpłynęły anonimowe pisma takiej samej treści, zawierające prośbę o przeprowadzenie kontroli w Ośrodku Pomocy Dziecku i Rodzinie-Domu Dziecka w Międzywiciu w związku z tym, że „Dyrektor skupia się przede wszystkim na walce z pracownikami, zapominając o swoich obowiązkach, a przede wszystkim o dobru dziecka”, a także informujące, że „w Ośrodku źle się dzieje”. W dniu 21 stycznia 2015r. takie samo pismo wpłynęło do Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach przy ul. Piastowskiej 40 w Bielsku-Białej.

(Akta kontroli str. 1-6)

W dniu rozpoczęcia czynności kontrolnych, tj. 10 lutego 2015r.,
oraz – osobom zastępującym Dyrektora Ośrodka
na podstawie ustnego polecenia - przedstawiono stosowne upoważnienia i dokonano wpisu do książki kontroli pod pozycją 43.

W toku czynności kontrolnych ustalono co następuje:

I. USTALENIA OGÓLNE

Ośrodek Pomocy Dziecku i Rodzinie - Dom Dziecka w Międzywiciu, zwany w dalszej części protokołu „Ośrodkiem” lub „Placówką”, został utworzony z dniem 1 września 2006r. w wyniku przekształcenia Domu Dziecka w Kończycach Wielkich.

Ośrodek działa na podstawie:

- Ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013r., poz. 135, z późn. zm.),
- Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz.1720),
- Statutu Ośrodka Pomocy Dziecku i Rodzinie - Dom Dziecka w Międzywiciu, nadanego Uchwałą Nr XXXIII/293/13 Rady Powiatu Cieszyńskiego z dnia 28 maja 2013r.,

(Akta kontroli str. 11-13)

- Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Dziecku i Rodzinie - Dom Dziecka w Międzywiciu, zatwierdzonego Uchwałą Nr 650/ZP/IV/2013 Zarządu Powiatu Cieszyńskiego z dnia 11 lipca 2013r.

(Akta kontroli str. 14-21)

Ośrodek Pomocy Dziecku i Rodzinie - Dom Dziecka w Międzywiciu jest placówką opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego.

Organem prowadzącym Ośrodek jest Powiat Cieszyński. Nadzór nad jego działalnością sprawuje Starosta Cieszyński przy pomocy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Cieszynie, natomiast kontrolę sprawuje Wojewoda Śląski.

Wojewoda Śląski decyzją Nr PS/II/90197/2/08 z dnia 20 czerwca 2008r. wydał zezwolenie na prowadzenie przez Powiat Cieszyński Ośrodka Pomocy Dziecku i Rodzinie – Domu Dziecka w Międzywiciu (decyzja ostateczna, w części danych adresowych, została zmieniona decyzją Wojewody Śląskiego Nr PS/II/90197/1/10 z dnia 12 stycznia 2010r.).

Obowiązujący Statut i Regulamin oraz organizacja Ośrodka, nie są dostosowane do aktualnego stanu prawnego dotyczącego placówki opiekuńczo-wychowawczej.

Zgodnie z zapisami § 2 aktualnie obowiązującego Statutu, Dom Dziecka mieści się w trzech budynkach:

- ul. Malinowa 4 w Międzywiciu – główna siedziba,
- ul. Kochanowskiego 54 w Zebrzydowicach,
- ul. Moniuszki 6/23 w Cieszynie.

(Akta kontroli str. 12)

Z informacji uzyskanych od Dyrektora Placówki wynika, że w Cieszynie przy ul. Moniuszki 6/23 znajduje się mieszkanie, w którym zamieszkują osoby pełnoletnie, niebędące wychowankami Placówki, które opuściły pieczę zastępczą. Stan powyższy jest niezgodny z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Funkcjonowanie ww. mieszkania nosi znamiona mieszkania chronionego – zgodnie z zapisami art. 53 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015r., poz. 163, z późn. zm.) „osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonego przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie opuszczającej pieczę zastępczą w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład dla nieletnich, a także cudzoziemcowi, który uzyskał w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, może być przyznany pobyt w mieszkaniu chronionym”. Ponadto mieszkanie chronione może być prowadzone przez każdą jednostkę organizacyjną pomocy społecznej lub organizację pożytku

publicznego, natomiast Ośrodek Pomocy Dziecku i Rodzinie - Dom Dziecka w Międzywiciu jest jednostką działającą na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013r., poz. 135, z późn. zm.), więc nie jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej.

Dodatkowo w § 4 Statutu Ośrodka widnieje zapis, że przedmiotem działalności Placówki jest:

- „prowadzenie mieszkań usamodzielnienia,
- organizowanie oraz prowadzenie szkoleń dla kandydatów rodzinnych form opieki zastępczej,
- organizowanie wsparcia psychologicznego i pedagogicznego dla rodzin zastępczych, kandydatów na rodzinę zastępczą oraz dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej”.

(Akta kontroli str. 12-13)

Zapis dotyczący prowadzenia mieszkań usamodzielnienia jest nieaktualny, gdyż w obecnym stanie prawnym takie mieszkania nie funkcjonują.

Zapisy dotyczące organizowania i prowadzenia szkoleń dla kandydatów rodzinnych form opieki zastępczej oraz organizowanie wsparcia dla rodzin zastępczych i kandydatów na rodzinę zastępczą, zgodnie z art. 76 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013r., poz. 135 z późn. zm.), należą do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, a nie placówki opiekuńczo-wychowawczej. Ponadto w ustawie z dnia 25 lipca 2014r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2014, poz. 1188) do art. 76 dodano ust. 1a w brzmieniu: „organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej nie może być placówka opiekuńczo-wychowawcza”, tak więc placówka opiekuńczo-wychowawcza nie może realizować zadań przewidzianych dla organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Do zapisu § 2 Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka stanowiącego, że „Ośrodek posiada 30 miejsc w następujących budynkach:

- 16 miejsc w budynku przy ul. Malinowej 4 w Międzywiciu,
- 14 miejsc w budynku przy ul. Kochanowskiego 54 w Zebrzydowicach”

kontrolujące nie wnoszą uwag.

(Akta kontroli str. 15)

Jednakże zapisy dotyczące prowadzenia w ramach Ośrodka mieszkań usamodzielnienia (§ 2 ust. 4 Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka) w brzmieniu: „ponadto Ośrodek prowadzi tzw. mieszkania usamodzielnienia dla 8 osób, które opuściły pieczę zastępczą, w celu przygotowania ich do usamodzielnienia, w tym:

- 2 miejsca w Zebrzydowicach, ul. Kochanowskiego 54,
- 3 miejsca w Międzywiciu, ul. Malinowa 4,
- 3 miejsca w mieszkaniu przy ul. Moniuszki 6/23 w Cieszynie”

3
Jan. K.

nie znajdują potwierdzenia w obecnym stanie prawnym dotyczącym placówki opiekuńczo-wychowawczej, jaką jest Ośrodek.

(Akta kontroli str. 15)

Przepisy obowiązujące w czasie wydawania zezwolenia na prowadzenie Placówki dopuszczały funkcjonowanie mieszkań usamodzielnienia, w których na podstawie umów cywilno-prawnych, mogli zamieszkiwać byli wychowankowie placówki opiekuńczo-wychowawczej. Aktualne przepisy (art. 37 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) dopuszczają możliwość przebywania w placówce opiekuńczo-wychowawczej, za zgodą dyrektora, przy spełnieniu określonych wymagań, wychowanka do 25 r.ż. Mając na uwadze powyższe, stwierdzić należy, że:

- nieprawidłowe jest wydzielenie 2 miejsc w Zespole Mieszkań w Zebrzydowicach dla osób, które opuściły pieczę zastępczą. Miejsca te powinny być przeznaczone dla wychowanków Ośrodka.
- nieprawidłowe jest wskazywanie 3 miejsc w mieszkaniach usamodzielnienia w Międzywiciu przy ul. Malinowej 4, jak i 3 miejsc w Cieszynie przy ul. Moniuszki 6/23 jako integralnej części Ośrodka.

Pokoje mieszkalne znajdujące się na parterze budynku w Międzywiciu przy ul. Malinowej 4, nie zostały wykazane we wniosku Powiatu Cieszyńskiego o wydanie zezwolenia na prowadzenie Ośrodka jako pomieszczenia, w których funkcjonuje placówka opiekuńczo-wychowawcza, w związku z czym nigdy nie podlegały kontroli przez inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

W Ośrodku obowiązują „Procedury kryzysowe”, które regulują postępowanie w określonych sytuacjach wymagających podjęcia natychmiastowych działań.

(Akta kontroli str. 22)

Ośrodkiem kieruje i reprezentuje go na zewnątrz Dyrektor - Pani Małgorzata Ratajczak. Zgodnie z § 3 Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka, „w czasie nieobecności Dyrektora Ośrodkiem kieruje i reprezentuje go na zewnątrz główny księgowy, a w zakresie opiekuńczo-wychowawczym koordynator w zakresie i na podstawie udzielonego przez Dyrektora upoważnienia”.

(Akta kontroli str. 16)

W pierwszym dniu kontroli trudno było ustalić, kto pełni zastępstwo za Dyrektora przebywającego na urlopie wypoczynkowym.

W związku z zapisem § 3 Regulaminu dot. pełnienia zastępstwa, poproszono do wglądu „Rejestr wydanych upoważnień stałych w OPDiR – Domu Dziecka w Międzywiciu”, z którego wynikało, że w dniu 1 listopada 2014r. Pani koordynator Zespołu Mieszkań w Zebrzydowicach została upoważniona przez Dyrektora Ośrodka do podpisywania w zastępstwie wszelkiej dokumentacji merytorycznej związanej z funkcjonowaniem ww. mieszkań.

(Akta kontroli str. 23)

Powyższy zakres upoważnienia nie obejmował kierowania i reprezentowania Ośrodka na zewnątrz. Ponadto z uzyskanych informacji wynikało, że Pani w pierwszych dniach kontroli przebywała na zwolnieniu lekarskim.

W rozmowie z pracownikami Ośrodka – główną księgową oraz sekretarką ustalono, że Dyrektor Ośrodka wskazała do pełnienia zastępstwa w sprawach finansowych Panią [główną księgową], a w sprawach opiekuńczo-wychowawczych Pana [pracownika socjalnego]. Główna księgowa ze względu na wcześniej zaplanowany zabieg chirurgiczny nie była obecna w każdym dniu czynności kontrolnych, natomiast Pan [] był wyraźnie zaskoczony sytuacją i poinformował, że Pani Dyrektor nie przekazała mu informacji na temat sprawowania zastępstwa.

II. USTALENIA SZCZEGÓŁOWE

1. Ustalenia dotyczące realizacji podstawowych funkcji i zadań Placówki.

W pierwszym dniu kontroli stan wszystkich wychowanków Ośrodka wynosił 28 dzieci, w tym:

- 17 w Międzywiciu, z czego 2 na co dzień przebywa poza Ośrodkiem,
- 11 w Zebrzydowicach, z czego 2 na co dzień przebywa poza Placówką.

(Akta kontroli str. 24-25)

W Ośrodku podstawowe funkcje i zadania placówki opiekuńczo-wychowawczej są realizowane poprzez:

- zapewnianie całodobowej opieki:

W Międzywiciu opiekę nad dziećmi sprawuje 7 wychowawców, z których każdy zatrudniony jest w pełnym wymiarze czasu pracy oraz 1 wychowawca zatrudniony w wymiarze 0,5 etatu. W Zespole Mieszkań w Zebrzydowicach opiekę nad wychowankami sprawuje 5 wychowawców oraz pedagog-koordynator, z których każdy zatrudniony jest w pełnym wymiarze czasu pracy.

Ponadto pracę wychowawców całej Placówki wspomagają: pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy, pedagog-terapeuta zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy (aktualnie na długotrwałym L4), psycholog zatrudniony w wymiarze 0,75 etatu oraz instruktor terapii zajęciowej zatrudniony również w wymiarze 0,75 etatu (na zastępstwo).

(Akta kontroli str. 26-27)

Wychowankowie Ośrodka mają zapewnioną właściwą całodobową opiekę.

(Akta kontroli str. 28-30)

Kontrolujące ustaliły, że w Ośrodku ma miejsce duża rotacja pracowników. W okresie objętym kontrolą z pracy zwolniło się 6 doświadczonych pracowników merytorycznych. Na ich miejsce zostały przyjęte nowe osoby, spośród których zwolniło się już 5 osób.

(Akta kontroli str. 31)

Rotacja pracowników źle wpływa na poczucie bezpieczeństwa i stabilizacji dzieci.

Jak poinformowała część kadry, wychowankowie przywiązują się do wychowawców, a więzi te są zrywane i trudno wytłumaczyć dzieciom dlaczego tak się dzieje.

- zapewnianie właściwego wyżywienia:

Jak oświadczyli pracownicy, wychowankowie mają zapewnionych 5 posiłków dziennie (śniadanie, II śniadanie, obiad, podwieczorek, kolację). Od poniedziałku do piątku dzieci korzystają z obiadów wykupionych w szkołach, na praktykach, na stołówce w Starostwie Powiatowym w Cieszynie, bądź dowożonych ze stołówki „Maja” w Skoczowie, a pozostałe posiłki przygotowują z pomocą i pod nadzorem wychowawców. W dni wolne od zajęć przygotowują również obiady.

Dzieci obecne w Placówce w rozmowach z kontrolującymi potwierdziły, że niczego im nie brakuje, posiłki są obfite, urozmaicone i bardzo smaczne. Dostają owoce i słodycze, a jak mają taką ochotę, to pieką ciasta.

- odpowiednie wyposażenie dzieci oraz wypłacanie kieszonkowego;

W trakcie kontroli stwierdzono, iż dzieci posiadają wystarczającą ilość odzieży i obuwia oraz są wyposażone w środki higieny osobistej. Rzeczy osobiste dzieci przechowują w swoich pokojach. Starsi wychowankowie samodzielnie dokonują zakupów, natomiast młodsi na zakupy chodzą z wychowawcą. Wg zapewnienia Dyrektora, dzieci posiadają niezbędne środki higieny osobistej oraz wyposażenie stosownie do ich wieku i indywidualnych potrzeb. Prowadzone są rejestry wyposażenia dzieci w artykuły papiernicze, szkolne i chemiczne. Pod rejestrami widnieją podpisy dzieci.

Ustalono, że dzieci otrzymują kieszonkowe, którego wysokość jest zróżnicowana i przyznawana w oparciu o obowiązujące w Placówce „Kryteria ustalania wysokości kieszonkowego wychowanka”. W danym miesiącu na arkuszu ocenia się: postawę wychowanka w relacjach z innymi wychowankami, pracownikami; ucieczki, używanie wulgaryzmów; stopień realizacji obowiązku szkolnego; stosowanie używek; łamanie obowiązujących norm prawnych; sankcje za szczególne, powtarzające się przewinienia (decyduje Dyrektor/koordynator); ilość dni nieobecności nieusprawiedliwionej. Wysokość kieszonkowego zależy dodatkowo od etapu nauczania na jakim jest dziecko, tj. uczniowie: szkół podstawowych otrzymują do 60 zł miesięcznie, gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych do 80 zł miesięcznie. Analizując losowo wybrane listy wypłat kieszonkowego za 2014r. stwierdzono, że w styczniu wysokość kieszonkowego wynosiła 40 – 80 zł, w lutym 44 – 76 zł, w marcu 44 – 72 zł, kwietniu 45 zł - 64 zł, a w maju 39 zł - 68 zł. Odbiór pieniędzy dzieci potwierdzają podpisem.

Dzieci obecne w Placówce w rozmowie z kontrolującymi potwierdziły, że otrzymują kieszonkowe do własnego dysponowania.

Jak poinformowała Dyrektor Ośrodka, dzieci nagradzane są również dodatkowymi kwotami za szczególne osiągnięcia.

- umożliwianie dostępu do nauki, zajęć wychowawczych, pozalekcyjnych i rekreacyjno-sportowych;

Z uzyskanych informacji wynika, że wszystkie dzieci realizują obowiązek szkolny. W nauce i odrabianiu zadań domowych pomagają im wychowawcy, psycholog, a także dzieci starsze pomagają młodszym oraz sobie nawzajem. W Ośrodku prowadzi się różnorodne zajęcia, m.in.: edukacyjne, wyrównawcze, terapeutyczne, profilaktyczne, kulinarne i sportowe. W pracy z wychowankami nacisk kładzie się przede wszystkim na działania na rzecz opanowania szkolnego materiału programowego, wdrożenie dzieci do dbania o higienę osobistą i porządek wokół siebie, profilaktykę uzależnień. W Placówce zatrudnione są - pedagog-terapeuta (aktualnie na długotrwałym L4) oraz instruktor terapii zajęciowej (na zastępstwo). W trakcie przeprowadzania kontroli w siedzibie Ośrodka w Międzyzwiązcu nie było świadczącego pracę pedagoga.

Wychowankowie uczestniczą również w zajęciach pozalekcyjnych i rekreacyjno-sportowych. Organizowane są dla nich m.in. wycieczki, wyjazdy na narty, wyjścia na basen, do kina. Uroczyscie obchodzone są urodziny dzieci.

Wychowankowie nie zgłaszali kontrolującemu zastrzeżeń odnośnie dostępu do zajęć wychowawczych, pozalekcyjnych i rekreacyjno-sportowych.

- zapewnianie dostępu do opieki zdrowotnej;

Wszystkie dzieci zamieszkujące w Domu Dziecka w Międzyzwiązcu, zgłoszone są do lekarza rodzinnego przychodni Centrum Zdrowia „Medikool” w Skoczowie, w której również zatrudnieni są lekarze specjaliści. Wychowankowie z Zebrzydowic korzystają z opieki lekarzy z pobliskiej przychodni zdrowia.

Dzieciom zamieszkującym w Ośrodku zapewnia się też wszelką możliwą pomoc lekarzy specjalistów według indywidualnych potrzeb i zaleceń.

2. Ocena współpracy Dyrektora z kadra pedagogiczną w działaniach podejmowanych dla dobra dziecka.

Kontrolujące przeprowadziły rozmowy z tymi pracownikami Ośrodka, którzy wyrazili chęć podzielenia się uwagami na temat współpracy z Panią Dyrektorem.

Z rozmów wynika, że pracownicy są bardzo wyraźnie podzieleni na zwolenników oraz przeciwników Pani Dyrektora, co zaburza ich wzajemną współpracę i spójność oddziaływań wychowawczych wobec dzieci.

W ocenie części pracowników merytorycznych Ośrodka współpraca z Dyrektorem układa się bardzo źle, a właściwie w ogóle jej nie ma.

W opinii tych pracowników, Dyrektor jednoosobowo podejmuje wszelkie decyzje, przez co czują się oni ubezwłasnowolnieni. Wychowawcy mówili, że Pani Dyrektor wymaga konsultowania z Ną najdrobniejszych spraw, w przeciwnym razie jest zdenerwowana

i niezadowolona. W związku z powyższym oraz w obawie przed konsekwencjami, nie chcą samodzielnie podejmować decyzji. Ich zdaniem fakt ten wpływa niewłaściwie na oddziaływania wychowawcze, albowiem dzieci już zauważyły brak decyzyjności wychowawców i udają się z pytaniami bądź prośbami bezpośrednio do Pani Dyrektor. Ponadto poinformowali, że Dyrektor często podejmuje ważne decyzje na ostatnią chwilę, co niejednokrotnie stawia kadrę w sytuacji bez wyjścia.

Zdaniem Pani Dyrektor, pracownicy z Międzyświecia nie chcą podejmować decyzji, bo nie chcą brać na siebie odpowiedzialności.

Pracownicy twierdzili, że czują się zdemotywowani do pracy, bo cokolwiek by nie zrobili to i tak ich działania są źle oceniane przez Panią Dyrektor. Jedna z wychowawczyń stwierdziła - „praca z dziećmi jest cudowna, ale nie można dobrze pracować z dzieckiem, kiedy się nie myśli co dla niego będzie dobre, tylko skupia się uwagę na tym, żeby nie narazić się Pani Dyrektor”.

Zarówno pracownicy pedagogiczni, jak i administracyjni zgodnie podkreślali, że atmosfera w pracy jest bardzo nerwowa i napięta, wręcz nie do zniesienia. Pracownicy stracili zaufanie do siebie nawzajem. Ze względu na złą atmosferę, w większości nie utrzymują ze sobą koleżeńskich relacji, a to niestety odbija się na pracy z dziećmi. Pracownicy z Międzyświecia twierdzili, że dzieci wyczuwają złą atmosferę.

Jak oświadczyła Dyrektor, zdaje ona sobie sprawę z napiętej atmosfery panującej w Ośrodku. Jednak w Jej opinii, na pracownikach niczego nie wymusza tylko zwraca się do nich z prośbami. Jeśli chodzi o sprawy opiekuńczo-wychowawcze oświadczyła, że ufa pracownikom i wie, że dzieci są otoczone właściwą opieką.

W okresie objętym kontrolą dwóch pracowników zostało (w ich odczuciu) zdegradowanych ze swoich stanowisk, jak oświadczyli bezpodstawnie, bo wcześniej Pani Dyrektor nie miała żadnych uwag do ich pracy, ani nie udzieliła im żadnych upomnień czy nagan. Ich zdaniem zostali zdegradowani na podstawie plotek i pomówień. Pracownicy Ci oświadczyli, że podpisali zgody na zmianę stanowiska za porozumieniem stron z obawy przed zwolnieniem z pracy.

Zdaniem pracowników, Pani _____ pedagog, która została zdegradowana, bardzo dobrze wywiązywała się ze swoich obowiązków, była dużym wsparciem dla wychowawców, a przede wszystkim miała bardzo dobry kontakt z dziećmi. Na jej miejsce została zatrudniona Pani _____ - osoba nieznająca specyfiki pracy w Ośrodku, niemająca doświadczenia w pracy pedagogicznej z wychowankami, nieznająca ich problemów.

Zdaniem przedstawicieli kadry pedagogicznej, zaistniała sytuacja niekorzystnie wpłynęła na pracę z wychowankami, którzy z uwagi na swoje problemy wymagają stabilności, a Pani _____ Ośrodku pracowała jedynie 3 miesiące.

Pracownicy zwracali uwagę na to, że na stanowisku pedagoga powinna być osoba, która ma doświadczenie w pracy w placówce opiekuńczo-wychowawczej, gdyż pedagog jest nicią wiążącą pracę wychowawcy z dziećmi.

Dzieci w rozmowach z kontrolującymi prezentowały zdziwienie, że Pani już nie jest pedagogiem. Mówiły, że „Pani ! czasami przychodziła porozmawiać, pytała o sprawy związane ze szkołą, ale ogólnie mało kiedy była i zajmowała się swoimi sprawami w gabinecie”.

W trakcie przeprowadzania kontroli, w siedzibie Ośrodka w Międzywiciu nie było pedagoga (osoba zatrudniona na stanowisku pedagog-terapeuta przebywała na długotrwałym L4).

Dla części pracowników niezrozumiałe było również odwołanie ze stanowiska koordynatora Zespołu Mieszkań w Zebrzydowicach - Pana

W odniesieniu do zarzutów o bezpodstawne degradacje pracowników ze stanowisk, Pani Dyrektor wyjaśniła, że zmian na stanowiskach dokonała na prośbę tych pracowników. Ponadto jeśli chodzi o zmianę pedagoga, to zdaniem Pani Dyrektor poprzednia pedagog nie sprawdziła się na tym stanowisku. Dyrektor podjęła również decyzję o rozdzieleniu stanowiska pedagoga w Międzywiciu i w Zebrzydowicach.

Odnosnie zmiany na stanowisku koordynatora Zespołu Mieszkań w Zebrzydowicach, to w opinii Pani Dyrektor, odkąd jest nowa koordynator bardzo dobrze działa zespół pracowników świadczący tam pracę.

Pracownicy poinformowali również, że jednej z wychowawczyń, ich zdaniem zaangażowanej w pracę wychowawczą i lubianej przez dzieci, po przepracowaniu dwóch lat nie została przedłużona umowa o pracę. Wychowawczyni ta, pod koniec ostatniego dnia pracy otrzymała od Pani Dyrektor informację, że następnego dnia już ma się do pracy nie stawiać, gdyż umowa o pracę nie zostanie przedłużona. Na jej miejsce została zatrudniona osoba po odbyciu 3-miesięcznego stażu w Ośrodku. W ich opinii decyzja o nieprzedłużeniu umowy była oparta na oszczerstwach i niesprawiedliwym traktowaniu przez obecną koordynator.

Takie działania Pani Dyrektor traktowane są przez kadrę jako próba zastraszenia - nie wiadomo czego można się w danej chwili spodziewać i czy (mimo braku zarzutów w zakresie wykonywanych obowiązków) kolejne osoby nie podzielą losu swoich koleżanek i kolegów.

Pani Dyrektor wyjaśniła, że pedagog-koordynator Zespołu Mieszkań w Zebrzydowicach miała wiele zastrzeżeń do wykonywania obowiązków przez wspomnianą wychowawczynię i nie chciała jej mieć w swoim zespole, w związku z czym umowa o pracę z tą osobą nie została przedłużona.

Pracownicy podkreślali, że Dyrektor niesprawiedliwie ich traktuje. Twierdzili, że się Jej boją się, bo jak ktoś mówi co myśli i nie zgadza się z przełożoną, to nie ma przedłużanej umowy o pracę albo zostaje zdegradowany ze stanowiska.

(Akta kontroli str. 33-35)

Dominującym u pracowników jest brak poczucia stabilności i bezpieczeństwa.

Pracownicy wyrażali również skrajnie odmienne opinie odnośnie działań Pani Dyrektor dla dobra dziecka.

Większość wychowawców z Międzywicia oświadczyła, że Dyrektor zwraca im uwagę przy dzieciach; wypytuje wychowanków co robili wychowawcy na dyżurach;

wypytuje stażystów o ocenę pracy poszczególnych wychowawców; przeprowadza konfrontacje pomiędzy pracownikami oraz pomiędzy wychowawcami a dziećmi, co podważa ich autorytet, na który pracowali latami. Pracownicy zauważyli, że wychowankowie robią sobie z nich żarty, kpią i śmieją się im w twarz, co wcześniej nie miało miejsca. Po rozmowie Dyrektora z dziećmi, zdarza się, że wychowawcy słyszą od dzieci zdanie wypowiedziane z kpina: „(...) będziecie mieć spotkanie z Dyrektorem”. Jak poinformowali wychowawcy, Dyrektor tylko nagradza dzieci, natomiast kary poleca wymierzać wychowawcom.

Pani Dyrektor zaprzeczyła informacjom o konfrontacjach wychowawców z dziećmi twierdząc, że tylko raz weszła do pokoju wychowawców, w którym toczyła się ostra wymiana zdań pomiędzy wychowawcą a wychowanką.

Dyrektor co miesiąc organizuje spotkania z pracownikami pedagogicznymi, na których to podejmowane są decyzje dotyczące wychowanków oraz ustalane są działania wychowawcze.

Jednak, jak poinformowali pracownicy, Pani Dyrektor często zmienia zdanie i w ostateczności robi to, co sama uważa za słuszne, nie licząc się z ich zdaniem. Uważają, że wprowadza chaos informacyjny i dezorganizuje ich pracę.

Natomiast Pani Dyrektor twierdzi, że pomiędzy nią a pracownikami nie ma odpowiedniej komunikacji. Na spotkaniach pracownicy nie zgłaszają problemów i wniosków, a następnie mają pretensje odnośnie Jej działań.

Pracownicy twierdzili, że są narażeni na nieustanne ataki ze strony Dyrektora, która ponadto wywiera na nich bardzo dużą presję, przekręca ich słowa, manipuluje faktami, co powoduje skłócanie kadry. Stwierdzili, że gdyby na rynku pracy była inna sytuacja, to dawno by się zwolnili. Niewłaściwe relacje pomiędzy pracownikami zauważają wychowankowie, co ma negatywny wpływ na proces wychowawczy albowiem opiekunowie wychowują również poprzez dawanie przykładu osobistego.

Do kontrolujących zwrócili się również panie z administracji, które także wysunęły pod adresem Pani Dyrektor zastrzeżenia. Stwierdziły, że w Ośrodku panuje bałagan i chaos organizacyjny.

Jedna z pracownic administracyjnych poinformowała, że jest przez Panią Dyrektor wysyłana na wycieczki czy też zabierana na różne wyjazdy jako osoba do opieki nad wychowankami.

Pracownicy wspominali poprzedniego Dyrektora, który ich szanował i traktował z życzliwością. Kiedy wystąpiła w kadrze różnica zdań, potrafił załagodzić konflikt i pomagał rozwiązywać problemy.

Pracownicy Ośrodka w obronie swoich praw w dniu 7 kwietnia 2014r. zrzeszyli się w związku zawodowym działającym przy NSZZ „Solidarność” Region Podbeskidzie.

Przed zakończeniem niniejszej kontroli do tut. Urzędu wpłynęło pismo pracowników Ośrodka zawierające zarzuty wobec Dyrektora, wskazywane kontrolującym również we wcześniejszych rozmowach.

(Akta kontroli str. 36-39)

Druga część pracowników pedagogicznych w rozmowie z kontrolującymi na temat współpracy z Panią Dyrektorem, wypowiadała się w samych superlatywach. Pracownicy bardzo wysoko ocenili komunikację z przełożoną. Podkreślali, że Pani Dyrektor zależy by dzieci w sposób urozmaicony spędzały czas wolny, a w szczególności dba by w czasie wakacji i ferii brały udział w różnych atrakcjach. Stara się pozyskiwać sponsorów, dba o wyposażenie Placówki i poprawę warunków zamieszkiwania, a także nie szczędzi środków na materiały plastyczne do zajęć terapii zajęciowej.

W ostatnim dniu kontroli odbyło się spotkanie inspektorów z kadrą pracującą w Zespole Mieszkań w Zebrzydowicach. W spotkaniu uczestniczyli Dyrektor Ośrodka, koordynator Zespołu Mieszkań, żeńska część kadry z Zebrzydowic oraz psycholog Ośrodka. Panie uczestniczące w spotkaniu wyraziły swoje zadowolenie z warunków pracy oraz stwierdziły, że atmosfera w Zebrzydowicach jest bardzo dobra. Ich zdaniem rotacja wychowawców nie wpływa negatywnie na dzieci ponieważ również rotacja wychowanków jest duża. Wychowawczynie wyraziły podziękowanie pod adresem koordynatora i Dyrektora za udzielane na co dzień wsparcie i pomoc.

Wszyscy pracownicy, świadczący pracę zarówno w Międzyświeciu, jak i w Zebrzydowicach, zgodnie stwierdzili, że w Ośrodku dzieci mają zapewnioną odpowiednią opiekę, wyżywienie i niczego im nie brakuje.

Pani Dyrektor w okresie objętym kontrolą zorganizowała dla wszystkich pracowników merytorycznych szkolenie „Praca z dzieckiem w placówce opiekuńczo-wychowawczej w oparciu o zaspokojenie jego potrzeb”, które było prowadzone przez trenerów Towarzystwa „Nasz Dom” z Warszawy.

Zarządzeniem Dyrektora Nr 3/2015 z dnia 21 stycznia 2015r. w Ośrodku została wprowadzona „Wewnętrzna Procedura Antymobingowa”.

(Akta kontroli str. 40-51)

3. Przestrzeganie praw dziecka

Według zapewnienia Dyrektora oraz pracowników, prawa dziecka są w Ośrodku przestrzegane. Każde dziecko po przyjęciu jest zapoznawane z „Regulaminem Wychowanka Domu Dziecka w Międzyświeciu”, w którym określone są m.in. prawa i obowiązki wychowanka. Jest on bardzo przejrzysty i czytelnie opracowany. W pierwszej części jest formą deklaracji dziecka (z jego podpisem), a w drugiej części określa zobowiązania w formie przypomnienia (podpisany przez Dyrektora i pedagoga Ośrodka). Aneksy do Regulaminu podpisywane są przez wychowanka, jako potwierdzenie przyjęcia ich do wiadomości.

(Akta kontroli str. 52-54)

Jak poinformowała Dyrektor, w Ośrodku funkcjonują samorządy wychowanków (w Międzyświeciu i w Zebrzydowicach), które mają m.in. możliwość przedstawiania swoich propozycji odnośnie życia w Ośrodku, mówienia o swoich potrzebach, proponowania co chcą

robić w czasie wolnym. Jak powiedziały dzieci, Pani Dyrektor zawsze zgadza się na ich wnioski (np. wyjścia na lodowisko, do kina, wycieczki). Poinformowały, że Dyrektor Ośrodka przychodzi na spotkania i zachęca je do zgłaszania czego potrzebują, czy i gdzie chciałyby pojechać.

Kontrolujące przeprowadziły rozmowy z kilkoma wychowankami mieszkającymi w Międzyświeciu. Dzieci nie zgłaszały przypadków łamania ich praw, stwierdziły, że niczego im nie brakuje, że są odpowiednio zaopatrzone i wyposażone w odzież, obuwie i inne przedmioty osobistego użytku, a także w podręczniki, pomoce i przybory szkolne. Potwierdziły, że otrzymują „kieszonkowe” oraz że mają dostęp przez całą dobę do produktów żywnościowych. Stwierdzili, że rodzice i inne bliskie osoby mogą ich odwiedzać, a także że przychodzą do nich koleżanki i koledzy. Sami również mogą wychodzić na przepustki do bliskich z rodziny bądź przyjaciół.

W opinii wychowanków mieszkających w Międzyświeciu, wychowawcy (z jednym wyjątkiem) są bardzo fajni, można z nimi porozmawiać, troszczą się o nich. Panowie grają z chłopcami w piłkę i na Xbox-ie. Jak poinformowało jedno z dzieci, wychowankowie zdają sobie sprawę ze wzajemnej niechęci pomiędzy poszczególnymi pracownikami Ośrodka, szczególnie z konfliktu wychowawców z Międzyświecia z wychowawcami z Zebrzydowic. Podkreśliło, że również wychowankowie mieszkający w tych dwóch miejscach nie darzą się sympatią.

III. USTALENIA KOŃCOWE

W toku czynności kontrolnych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak pisemnego wskazania osoby zastępującej Dyrektora, bądź wydania odpowiedniego upoważnienia w tym zakresie, spowodował, że w pierwszym dniu kontroli trudno było ustalić, kto pełni zastępstwo za Dyrektora przebywającego na urlopie wypoczynkowym.
2. Obowiązujący Statut i Regulamin oraz organizacja Ośrodka nie są dostosowane do aktualnego stanu prawnego dotyczącego placówki opiekuńczo-wychowawczej.

Według zapisów § 2 aktualnie obowiązującego Statutu, Dom Dziecka mieści się w trzech budynkach:

- ul. Malinowa 4 w Międzyświeciu – główna siedziba,
- ul. Kochanowskiego 54 w Zebrzydowicach,
- ul. Moniuszki 6/23 w Cieszynie.

W Cieszynie przy ul. Moniuszki 6/23 znajduje się mieszkanie, w którym zamieszkują osoby pełnoletnie niebędące wychowankami Placówki, które opuściły pieczę zastępczą. Stan powyższy jest niezgodny z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W § 4 Statutu Ośrodka widnieje zapis, że przedmiotem działalności Placówki jest:

- „prowadzenie mieszkań usamodzielnienia,
- organizowanie oraz prowadzenie szkoleń dla kandydatów rodzinnych form opieki zastępczej,

- organizowanie wsparcia psychologicznego i pedagogicznego dla rodzin zastępczych, kandydatów na rodzinę zastępczą oraz dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej”.

Zapis dotyczący prowadzenia mieszkań usamodzielnienia jest nieaktualny, gdyż w obecnym stanie prawnym takie mieszkania nie funkcjonują.

Zapisy dotyczące organizowania i prowadzenia szkoleń dla kandydatów rodzinnych form opieki zastępczej oraz organizowanie wsparcia dla rodzin zastępczych i kandydatów na rodzinę zastępczą, zgodnie z art. 76 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013r., poz. 135, z późn. zm.), należą do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, a nie placówki opiekuńczo-wychowawczej. Ponadto w ustawie z dnia 25 lipca 2014r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2014, poz. 1188) do art. 76 dodano ust. 1a w brzmieniu: „organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej nie może być placówka opiekuńczo-wychowawcza”, tak więc placówka opiekuńczo-wychowawcza nie może realizować zadań przewidzianych dla organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Zapisy odnośnie prowadzenia w ramach Ośrodka mieszkań usamodzielnienia (§ 2 ust. 4 Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka) w brzmieniu: „ponadto Ośrodek prowadzi tzw. mieszkania usamodzielnienia dla 8 osób, które opuściły pieczę zastępczą, w celu przygotowania ich do usamodzielnienia, w tym:

- 2 miejsca w Zebrzydowicach, ul. Kochanowskiego 54,
- 3 miejsca w Międzywiciu, ul. Malinowa 4,
- 2 miejsca w mieszkaniu przy ul. Moniuszki 6/23 w Cieszynie”

nie znajdują potwierdzenia w obecnym stanie prawnym dotyczącym placówki opiekuńczo-wychowawczej, jaką jest Ośrodek.

Nieprawidłowe jest wydzielenie 2 miejsc w mieszkaniu usamodzielnienia w Zebrzydowicach dla osób, które opuściły pieczę zastępczą. Miejsca te powinny być przeznaczone dla wychowanków Ośrodka, nieprawidłowe jest wskazywanie 3 miejsc w mieszkaniach usamodzielnienia w Międzywiciu przy ul. Malinowej 4, jak i 3 miejsc w Cieszynie przy ul. Moniuszki 6/23 jako integralnej części Ośrodka.

3. W Ośrodku ma miejsce duża rotacja pracowników, co niekorzystnie wpływa na poczucie bezpieczeństwa i stabilizacji dzieci (w okresie objętym kontrolą z pracy zwolniło się 6 doświadczonych pracowników merytorycznych, a na ich miejsce zostały przyjęte nowe osoby, spośród których zwolniło się już 5 osób).
4. Brak współpracy i odpowiedniej komunikacji pomiędzy częścią kadry a Dyrektorem oraz pomiędzy pracownikami nawzajem, zaburza spójność oddziaływań wychowawczych wobec dzieci.
5. W Ośrodku w Międzywiciu panuje napięta i nerwowa atmosfera, co potwierdzili wszyscy pracownicy świadczący tam pracę, w tym również Pani Dyrektor i pracownicy administracyjni, a także kadra Placówki jest ze sobą wyraźnie skłócona.

Niewłaściwe relacje pomiędzy pracownikami zauważają wychowankowie, co ma negatywny wpływ na proces wychowawczy albowiem opiekunowie wychowują również poprzez dawanie przykładu osobistego.

6. Pracownik administracyjny jest przez Panią Dyrektor wysyłany na wycieczki czy też zabierany na różne wyjazdy jako osoba do opieki nad wychowankami.

Dyrektor Ośrodka Pomocy Dziecku i Rodzinie-Domu Dziecka w Międzywiciu, może odmówić podpisania niniejszego protokołu, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy.

Dyrektorowi kontrolowanej jednostki przysługuje też prawo wniesienia, przed podpisaniem protokołu, umotywowanych zastrzeżeń, dotyczących ustaleń zawartych w protokole.

Ww. zastrzeżenia należy wnieść na piśmie do Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego Katowicach na adres: ul. Piastowska 40, 43-300 Bielsko-Biała, w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

Niniejszy protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach.

Egzemplarz nr 1 wręczono Dyrektorowi kontrolowanej jednostki.

Na tym protokół zakończono i po odczytaniu podpisano.

Międzywicie, 19 marca 2015r.

Dyrektor kontrolowanej jednostki:

OŚRODEK POMOCY DZIECKU I RODZINIE
DOM DZIECKA
Międzywicie ul. Malinowa 4, 43-430 Skoczów
tel. 33 8584020; fax: 33 8584045
NIP 548 - 15 - 38 - 743

DYREKTOR
OPDiR - Dom Dziecka
w Międzywiciu
Małgorzata Ratajczak

Kontrolujący:

ŚLĄSKI URZĄD WOJEWÓDZKI
W KATOWICACH
Wydział Polityki Społecznej
40-036 Katowice, ul. Wita Stwosza 2
000514259

starszy inspektor wojewódzki
Anna Lechowicz
Kontrolujący
Katarzyna Kotowicz